

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי י"ד בכסלו תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - ל"א

1. מנין שכשנאמר בפסוק 'לא' אפשר לפרשו גם כ'לו'?
'בכל צרתם לא צר' וכתוב אח"כ 'ומלאך פניו הושיעם' ולכן הסתפקו בפירוש הפסוק הן יקטלני 'לא' איחל.
2. ר"מ: 'ירא אלוקים' שבאברהם - זה מאהבה, דכתיב 'זרע אברהם אוהבי', כך גם ב'ירא אלוקים' שבאיוב. מה ההבדל בין עושה מיראה לעושה מאהבה?
רבי שמעון בן אלעזר - לעושה מאהבה - '...לא לפי' לאהבי ולשומרי מצותי'. לעושה מיראה - 'ולשומרי מצותיו לאלף דור'.
מעשה - בשני תלמידים שישבו לפני רבא - אחד אמר שהראוהו בחלומו 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך', ואחד אמר שהראוהו '... ויעלצו בך אוהבי שמך', אמר להם: שניכם צדיקים גמורים אבל זה מיראה וזה מאהבה.
3. משנה - מי שקינא לאשתו ונסתרה... אלו דינים ומקורות לגבי עדויות סתירה וטומאה הובאו במשנתנו?
א. לר' אליעזר - סתירה אינה צריכה עדות ולכן אפילו שמע ממי שעדותו שווה לעוף הפורח - נאסרה עליו ואם אינו משקה, יוציא ויתן כתובה.
לר' יהושע - אינו חייב לגרשה עד שידברו על פריצותה הטוות חיטים לאור הלבנה.
ב. אמר עד אחד אני ראיתייה שנטמאת ואפילו עבד ושפחה - לא היתה שותה, כיון שנאמן, ויוצאת בלא כתובה.
ג. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה - נאמנות, לא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה.
ד. הטעם שלא דורשים קל וחומר: עדות סתירה שלא אוסרתה איסור עולם, צריך שנים, כ"ש בעדות טומאה - 'ועד אין בה' כל עדות יש בה. המקור שבטומאה בעלמא בלא קינאי וסתירה עד אחד אינו נאמן - גזירה שווה 'דבר דבר'.
ה. הטעם שלא דורשים ק"ו: עדות טומאה שאוסרתה איסור עולם, מספיק אחד, כ"ש בעדות סתירה - ת"ל: בה - ולא בקינאי, בה - ולא בסתירה.
ו. עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת, וכן אשה כנגד אשה, וכן כשאחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת - היתה שותה.
ז. שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת - לא היתה שותה, כיון שנתבררה טומאתה ע"י השנים שגוברים.
4. כיצד למדים מהפסוק 'ועד אין בה' שעד אחד נאמן שזינתה?
'ועד אין בה' - הכוונה אין בה שני עדים אלא אחד, ובאופן זה אם לא נאנסה - אסורה לבעלה.
המקור ש'עד' הכוונה, שנים - 'לא יקום עד אחד באיש וגו'', 'אחד' - זה בנה אב: כל מקום שנאמר 'עד' הכוונה שנים, אלא אם כן מפרט הפסוק 'אחד'.
5. עולא קבע שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד יש לו תוקף של שנים, ואם כן כיצד נאמן עד אחד להכחיש עד אחר המעיד שזינתה ושנינו ששותה?
א. עולא ורבי יצחק - אכן יש לגרוס 'לא היתה שותה' כיון שהמעיד שזינתה נאמן כשנים.
ב. רבי חייא - משאיר את הגירסא ששותה, כיון שבמשנתנו מדובר שהעידו שניהם בבת אחת ולכן כוחם שווה, ואכן בזה אחר זה יש לו תוקף כשנים. ורצו להקשות על רבי חייא שהמשך המשנה נועד לדייק לגרוס 'לא שותה'. ודחו זאת מהסיפא וביארו כדלהלן.
6. למסקנת הגמרא - שני המקרים האחרונים שבמשנתנו עוסקים בפסולי עדות, והתבאר ע"פ כללו של רב נחמיה. מה היה הכלל?
א. לשון א' - כל מקום שהאמינה תורה עד אחד - הלך אחר רוב דעות, ואפילו שתי נשים נאמנות כנגד אחד ולעולם הולכים אחר רוב דעות.
ב. לשון ב' - כל מקום שבא עד אחד בתחילה והעיד שנטמאת, אפילו יבואו אחריו מאה נשים לא ידחו אותו.
ובמשנתנו 'אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה' מדובר שהאשה הגיעה תחילה, ולכן אומרים הלך אחר רוב דעות של הפסולים, וכוננת ר' נחמיה: שדווקא כשהראשון אשה או פסול הולכים אחר רוב דעות, אבל כששנים פסולים מכחישים אחד כשר - כל אחד מהעדויות, נחשב כעד אחד ואין הולכים אחר רוב דעות.
הטעם שהוצרכו להשמיע שני מקרים של פסולי עדות - להשמיע שהולכים אחר רוב דעות בין לקולא בין לחומרא.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)